

Gedeputeerde Staten van Limburg
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
T.a.v. mr L.H.M. Vorstermans
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Grubbenvorst, 1 januari 2008

Ons kenmerk: BdP/WH/0037

Betreft: Zienswijze MER Gebiedsontwikkeling Klavertje 4

Geachte MER commissie,

Vereniging Behoud de Parel heeft kennis genomen van de PlanMER voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4. Onderstaand treft u onze zienswijze op deze PlanMER aan.

- 1 De milieueffecten aangaande het omliggende gebied, genoemd “studiegebied”, volgend Figuur 1.1 Plangebied Klavertje 4 en de belangrijkste toponiemen, blz 3 MER, zijn ons inziens onvoldoende ruim genomen.
- 2 Het landschap dreigt in zijn geheel te verrommelen; nut en noodzaak en zuinig ruimtegebruik. Bedreiging Rodelijst broedvogels.
- 3 Het gebruik van geothermische technieken wordt onvoldoende naar voren gebracht als een krachtige innovatie van de glastuinbouw
- 4 De effecten van emissies op de bodem zijn onvoldoende beschreven.
- 5 Water, Groote Molenbeek versus Gekkengraaf. Problematiek van Rodelijst soorten.
- 6 Natuur. Effecten van NOx, NH3, verdichting door (nieuwe) beplantingen, aantasting van leefmilieus, het verdwijnen van leefmilieus, etc. dienen aangaande de bestaande natuurwaarden beter beschreven te worden.
- 7 Verkeer. De toename van verkeer is onvoldoende beschreven
- 8 Geluid. Geluidstoename is onvoldoende beschreven

- 9 Licht vanuit assimilatieverlichting kassen en industrie is onvoldoende beschreven.
- 10 Lucht. De effecten aangaande de luchtkwaliteit zijn onvoldoende beschreven.
- 11 Leemten in kennis. Het niet betrekken van volksgezondheids-aspecten in de Plan-MER is gezien vanuit de actuele maatschappelijke ontwikkelingen een ernstig hiaat te noemen.
- 1 *De milieueffecten aangaande het omliggende gebied, genoemd “studiegebied”, volgend Figuur 1.1 Plangebied Klavertje 4 en de belangrijkste toponiemen, blz 3 MER, zijn ons inziens onvoldoende ruim genomen.*

Het moge duidelijk zijn dat een dusdanig grootte landschapsverkrachting – aanleg Greenportlane, industrieterrein, intensieve veehouderij, glastuinbouwbedrijven, Floriade etc. – een veel grotere impact zal hebben op de luchtkwaliteit, geluidsbeleving, nachtelijk licht glastuinbouwbedrijven, bodemgesteldheid, waterkwaliteit, leefgenot etc. – dan gesteld binnen de MER-contour. Deze contour dient dan ook **ten minste** de aanliggende bewoonde gebieden hierbij te betrekken, de gemeenten Horst, Sevenum, Grubbenvorst, Maasbree en Venlo.

Ook is evident dat de effecten op aanwezige Natura2000 gebieden substantieel zullen zijn, mede door de aanwezige mogelijkheden voor de intensieve veehouderij – hoogst waarschijnlijk zijnde megastallen - NH3, en de toename van emissie vanuit vrachtbewegingen - NOx. Ook de genoemde “vergister” zal emissie veroorzaken.

In plaats van deze “rare ingetekende contour” dient ons inzien uitgegaan te worden van een contour die ten minste meteorologische gegevens volgt¹.

2 *Het landschap dreigt in zijn geheel te verrommelen; nut en noodzaak en zuinig ruimtegebruik. Bedreiging Rodelijst broedvogels*

Een groot aantal inwoners van Sevenum en omliggende kernen maakt zich zorgen om de aantasting van het nu nog vrij open agrarische cultuurlandschap tengevolge van de invulling met bedrijventerreinen en grootschalige glastuinbouw in een belangrijk deel van het plangebied. Daarvan getuigt o.a. de brief, die begin september door de Stichting Groengroep Sevenum, Vereniging Behoud de Parel en vele buurtbewoners verstuurd is naar Provinciale Staten van Limburg.

Volgens de POL-aanvulling (blz. 20) heeft de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 geen grote negatieve effecten op het landschap. Ook van aantasting van cultuurhistorische waarden zou maar zeer beperkt sprake zijn.

Vereniging Behoud de Parel vindt deze conclusies te kort door de bocht. De herkenbaarheid van de ontstaansgeschiedenis van het landschap gaat in sterke mate verloren en er is een grote kans op verrommeling van het landschap (Plan-MER, blz. 104/105).

In de Plan-MER wordt het plangebied opgedeeld in een 13-tal deelgebieden. Met name in de deelgebieden 5, 6, 9 en 10 is sprake van negatieve visueel-landschappelijke effecten als gevolg van het verdwijnen van open landschap voor de aanleg van bedrijvigheid en grootschalig glas (Plan-MER, blz. 7/8). Daarbij is vooral deelgebied 6 gevoelig, omdat dit gebied van belang is als buffer en “ecologisch uitloopgebied” voor het natuurgebied de Reulsberg. Deze functie gaat verloren na transformatie van dit deelgebied tot glastuinbouwgebied.

¹ Meteorologische gegevens: De huidige ontwikkelde programma’s zoals ISL3A, AAgro-Stacks etc. maken hier gebruik van.

Daarnaast scoort de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 volgens de Plan-MER ook negatief op het thema cultuurhistorische waarden.

De zorgen om aantasting van het landschap, geuit door vele inwoners van Sevenum e.o., dienen dan ook serieus genomen te worden. Dat kan naar onze mening door nog eens goed te kijken naar de onderbouwing van het aantal benodigde hectaren voor bedrijvigheid en glastuinbouw en door zuinig ruimtegebruik nog sterker als uitgangspunt te nemen.

Nut en noodzaak en zuinig ruimtegebruik

Naast de reeds geplande ontwikkelingen voorziet de POL-aanvulling in honderden hectaren extra ruimte voor glastuinbouw, logistiek en andere bedrijvigheid. In het Bijlagenboek (Marktverkenning Greenport Venlo, Aanvulling marktverkenning “Spel zonder grenzen”, Marktverkenning glastuinbouw) wordt de noodzaak hiervan nader onderbouwd. Het is lastig een vinger achter deze cijfers te krijgen. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de gehanteerde scenario’s uitgaan van de meest optimale omstandigheden. Ook vragen wij ons af of voldoende serieus gekeken is naar ontwikkelingen buiten het plangebied (wat glastuinbouw betreft bijvoorbeeld ontwikkelingen in Brabant en net over de Duitse grens). Wij vragen u nog eens heel nauwkeurig naar de onderbouwing van het aantal hectaren benodigd “werklandschap” te kijken. Als gevolg hiervan kan misschien met minder ruimte worden volstaan. Het zuinig omgaan met de schaarse ruimte is immers ook één van de speerpunten van het ruimtelijk beleid van de provincie.

Wellicht kan ook ruimte worden gespaard door een nog zuiniger ruimtegebruik en een meer optimale inrichting van het gebied. Door zoveel mogelijk meervoudig ruimtegebruik toe te passen, wordt al forse ruimtewinst behaald. Zorgvuldig bekeken moet worden of door slimme functiecombinaties (bijv. stapeling van kassen en logistieke bedrijfshallen) en intensiever ruimtegebruik (glastuinbouw meerlagig, parkeren onder de grond, enz.) ruimte te winnen is.

Malum est consilium quod mutari non potest.

Een plan dat niet gewijzigd kan worden, is een slecht plan.

Bedreiging Rodelijst broedvogels

Het nu nog open agrarische landschap is leefgebied voor een aantal Rodelijst broedvogels, zoals de veldleeuwerik, patrijs en gele kwikstaart. Ook de kerkuil is vaker gesignaleerd, zodat uitgegaan mag worden van het feit dat dit een redelijke populatie betreft. Deze zullen verdwijnen mocht het nu nog open landschap volgebouwd worden.

3 Het gebruik van geothermische technieken wordt onvoldoende naar voren gebracht als een krachtige innovatie van de glastuinbouw.

Vereniging Behoud de Parel verwonderd zich aangaande het feit dat geothermische technieken voor de glastuinbouw te weinig benadrukt worden als zijnde een buitengewoon goede kans om te ontsnappen aan de dictatuur van de energie prijzen.

De prijsstijgingen van ruwe olie, die in 2008 een record hoogte bereikte van 140 \$ / vat – uiteraard mede dankzij speculatie – moeten sterk te denken geven. Een doorkijk naar de toekomst makend betekent echter niet dat men geen rekening dient te houden met dit soort exorbitante, dan wel nog hogere, energie prijzen.

Daar de glastuinbouw afgelopen jaar al piepte onder de hoge energieprijzen – men durfde zelfs om Staatssteun te vragen – zou des te meer reden zijn om in het PlanMER duidelijk geothermische energie te promoten als innovatieve energiebron voor de glastuinbouw. Faillissementen in de nabije toekomst aangaande pas gebouwde kassenbedrijven, veroorzaakt door exorbitante energieprijzen, zou een landschap kunnen creëren gelijkende op een voormalig industrieel DDR relict.

Ondanks dat blijkt dat geothermische energie wat lastiger uitvoerbaar zal zijn, i.v.m. de watervoerende pakketten, verzoeken wij de commissie MER hier uitdrukkelijk naar te kijken. Mede ook daar er een C2C gedachte is en gestreefd moet worden naar reductie van NOx en CO2 vanuit Nederlands en Europees beleid aangaande de toekomst.

Het te voeren vestigingsbeleid zou enkel bedrijven moeten toelaten die maximaal inzetten op NOx en CO2 reductie, o.a. middels de genoemde geothermische technieken.

4 *De effecten van emissies op de bodem zijn onvoldoende beschreven.*

De effecten van emissies uit de te ontwikkelen intensieve veehouderij – NH3 - zijn niet benoemd. De effecten van emissies vanuit het verkeer – NOx - zijn niet benoemd. Van beide emissies - NOx en NH3 - dienen effecten op de bodem, stikstoftoename, beschreven te worden. Juist door een toename van stikstof-depositie neemt de vegetatie sterk toe, waardoor o.a. de levendbarende hagedis bedreigd wordt²

5 *Water, Grootte Molenbeek versus Gekkengraaf. Problematiek van Rodelijst soorten.* Inzake deze problematiek lijkt het ons logisch onze zienswijze op de POL-aanvulling hier nagenoeg integraal weer te geven.

Nagenoeg integraal overgenomen tekst
Uit POL-aanvullingen, punt 3.

3 *Hiaten in de EHS, aanvullingen op het groen*

Vereniging Behoud de Parel is zeer te spreken over de concrete aanpak van de EHS. Met name de aanpak van de Grootte Molenbeek, met daardoor versterkte ecologische potentie, juichen wij toe. Wij spreken dan ook de hoop uit dat hier getracht wordt om de biodiversiteit maximaal te ondersteunen.

Er blijven echter een aantal aandachtspunten te benoemen: het versterken van de “ladderstructuur”, de aanleg van Greenportlane en zoekgebied ecologische verbinding en het gebied de Brommèr.

² Uit Ecologisch Veldonderzoek Greenportlane, blz. 25 Citaat “Wel is in 2007 het aantal vindplaatsen nabij Zaarderheiken kleiner geworden, wat te maken heeft met verdichting van de vegetatie”.

Het versterken van de ladderstructuur wordt in de POL-aanvulling als wenselijk beschouwd. In de ogen van vereniging Behoud de Parel zijn de sporten van deze ladder door simpele aanvullingen eenvoudig te versterken, daarbij de bestaande natuur – met tal van Rodelijst³ soorten - ondersteunend. Ergo, ons inziens hoeft de onderstaande verwoording van deze versterking de – *door ons niet* - beoogde projecten niet te belemmeren. Integendeel, er zal juist sprake kunnen zijn van stille, lastig toegankelijke gebieden, waardoor de aanwezige bijzondere natuurwaarden – Rodelijst soorten - juist vanuit extra geboden randvoorwaarden kunnen toenemen.

Ladderstructuur

A Gekkengraaf versus Grootte Molenbeek.

Er is voor gekozen om de Grootte Molenbeek te laten prevaleren boven de Gekkengraaf. Dit is ons inziens onjuist, zelfs een kapitale fout te noemen.. In het hele stelsel van beekjes tussen de Reulsberg, Zaarderheike en het te ontwikkelen Grote Molenbeekdal, met o.a. de Gekkengraaf en Langevense Loop, daarbij bevattende de Brommèr – een klein maar belangrijk gebiedje – blijken tal van waarnemingen gedaan te zijn o.a. aangaande belangrijke zeldzame herpetofauna⁴. De Noordersloot dient men hier bij te betrekken, (zie B). Zie hiervoor:” Ecologisch veldonderzoek Greenportlane” (EVG).

Uit veldwerk door vereniging Behoud de Parel blijkt dat met kleine aanpassingen in het landschap deze beekjes zeer eenvoudig qua potentieel te versterken zijn⁵. Uit het rapport EVG blijkt daarbij juist dat in de Gekkengraaf vele waarnemingen van zeldzame herpetofauna gedaan zijn.

Vereniging Behoud de Parel stelt derhalve voor om deze beekjes te voorzien van groenstroken – divers struweel - aan beide zijden, daarbij ruimte latend voor een maai-pad.

Ook kunnen biologen ideeën aandragen om het voorkomen van genoemde herpetofauna te ondersteunen middels kleine poelen, lagunes, op plaatsen laten meanderen en wat al dies meer zij. Deze stroken hoeven niet breed te zijn, het totale concept ‘groenstroken – maai-pad – beek’ kan volstaan met een 20 – 30 tal meters, afhankelijk van de mogelijkheden, daarbij mede uitgaande van de gedane waarnemingen. Ook ontstaan er op deze wijze ”spannende mogelijkheden voor ‘stille’ natuurontwikkeling”, immers in het aan te leggen agro-industriële gebied zullen juist dit soort beken en poelen door weinig mensen verstoord worden! Ook ontstaat er op deze wijze een waterkundige verbinding – mede daardoor verplaatsingsmogelijkheden voor o.a. voorkomende Rodelijst soorten - van hogere kwaliteit tussen het oostelijke en westelijke “ladder-idee”, iets wat ten zeerste ontbreekt in de POL-aanvulling!

³ Ook willen wij GS wijzen op het feit dat de Rodelijst soorten o.a. genoemd in het EVG wettelijk te beschermen soorten zijn. ZO is o.a. de kamsalamander is een beschermde inheemse diersoort die tevens voorkomt op Bijlage IV van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Op grond van artikel 10 Ffw is het verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort opzettelijk te verontrusten.

⁴ Het is overigens opmerkelijk dat er langs de hele Grootte Molenbeek geen Rodelijst soorten, o.a. herpetofauna zijn gevonden, kaart 5 EVG, hier mee aangevende dat de o.a. Gekkengraaf momenteel een sterker ecologisch potentieel lijkt te hebben dan de Grootte Molenbeek.

⁵ Aangaande de Gekkengraaf blijkt bijvoorbeeld dat vanuit Kaldenbroek, de Gekkengraaf volgend naar het brongebied, in het Witveld reeds een mooie singel aan beide kanten van de beek aanwezig is. Deze singel is een aantal jaren geleden ook verder aangevuld en uitgebreid (ruilverkaveling) met struweel. Ter hoogte van Hagens, intensieve veehouderij op de Witveldweg, is (vermoedelijk door het scheppen van nieuwe natuur) de zeldzame Kleine Modderkruiper en het BERPJE gevonden. Dit terwijl het aanliggende bedrijf gekenmerkt wordt door een hoge ammoniakemissie! In het Kaldenbroek zelf heeft de Gekkengraaf daarbij wel de status SEF, hetgeen ons bevreemd.

De waterkwaliteit van met name de Gekkengraaf wordt beschouwd als zijnde slecht.⁶ Dit staat eigenlijk diametraal t.o.v. het voorkomen van Rodelijst soorten - zie inventarisatie EVG – o.a. het voorkomen van Bempje, Kamsalamander, Grote en Kleine Modderkruiper. De waterkwaliteit is dus helemaal niet zo slecht!

Ook uit “Aangepaste tekst n. a. v. overleg 3 oktober jongstleden betreffende Water paragraaf POL-aanvulling gebiedsontwikkeling Klavertje 4”, een brief van Afdeling Kennis & Advies Waterschap Peel en Maasvallei, blijkt dat zij ook oog hebben voor de zogenaamde AEF-beken, citaat blz. 2:

“Daar naast wordt de functie van de AEF-beken behouden en bestaat er de ambitie de ecologische kwaliteit van die beken te verhogen”.

En verderop, blz.6: ”Voor de beken met een Algemeen Ecologische Functie binnen het plangebied; Gekkengraaf, Langevense Loop en Mierbeek, geldt dat mensgerichte belangen omvangrijker en/of belangrijker zijn dan de natuurgerichte belangen. Met dien verstande dat een minimaal kwaliteitsniveau, in dit geval de huidige situatie gehandhaafd dient te worden. Er mag dus geen verslechtering van de huidige water kwaliteit optreden. Door de nieuwe inrichting van deelgebieden (het landschappelijke raamwerk) in de omgeving van AEF beken is het de bedoeling dat meer schoon water in de waterloop terecht komt.

Ook de mogelijke verplaatsing van de Gekkengraaf⁷ baart ons zorgen vanwege het voorkomen van Rodelijst soorten. Elke wijziging in het geheel van samenstel van beken dient zeer zorgvuldig bekeken te worden.

Daarbij dienen er retentiebekkens (zie ook B) aangelegd te worden, iets waar het POL nauwelijks over rept. Deze retentiebekkens zijn een absolute noodzaak, gezien vanuit mogelijke toekomstige bebouwing en mogelijke klimaatsveranderingen, een verstoring teweeg brengend in de huidige waterlopen en de grondwaterstand.

Werkende weg kan daarbij gesteld worden dat deze retentiebekkens – o.a. betrekking hebbende op de genoemde Gekkengraaf en aansluitende beken - een zeer belangrijke ecologische functie kunnen inbrengen in de POL-aanpassingen. Deze kunnen dienen als zijnde een mitigerende maatregel inzake de waterkwaliteit in de breedste zin des woords en aangaande de biodiversiteit in het bijzonder.

Vereniging Behoud de Parel stelt dan ook voor dat deze retentiebekkens opgenomen worden in de POL-aanvullingen.

Daarbij is het evident dat vanuit Europees en Nederlands beleid het water steeds schoner zal worden. Reductie van bestrijdingsmiddelen en (kunst) mest, reductie van tal van emissies etc. zal er toe leiden dat ook de kwaliteit van deze AEF-beken zal verbeteren⁸.

Wij verzoeken GS (INGEVOEGD, lees MER commissie) dan ook met klem naar de door ons geschetste situatie te kijken en deze ecologisch op te waarderen.

B *De Noordersloot, zich bevindend langs de spoorlijn Venlo-Eindhoven.*

⁶ De provinciale ontwikkelingszaken (POG) bij de Gekkengraaf is slechts gedeeltelijk verwezenlijkt en de waterkwaliteit is hier, zeker ten opzichte van de Groote Molenbeek, zeer slecht, blz 30 MER

⁷ PlanMER blz. 110: Een eventuele verlegging van de waterloop van de Gekkengraaf dient in overleg met het Waterschap Peel en Maasvallei plaats te vinden.

⁸ KRW, artikel 1, o.a. lid c : verhoogde bescherming en verbetering van het aquatische milieu worden beoogd, etc.

Ook hier zijn tal van waarnemingen gedaan, zie genoemd EVG, waaruit blijkt dat ook deze beek bijzondere aandacht verdient en meegenomen dient te worden in “het groen”. Daarbij betreft het een zogenaamde zwakgebufferde sloot. De watersamenstelling en de flora hebben grote overeenkomsten met vennen. In de sloot komen nog altijd diverse Rodelijst-soorten voor zoals Drijvende waterweegbree, Moerashertshooi, Witte waterranonkel (één van de drie vindplaatsen in Limburg), Ondergedoken moerasscherm, Vlottende waterbies. Waar elders in Limburg grote moeite gedaan moet worden om deze soorten terug te krijgen komen ze in de Noordersloot al decennia en nog steeds voor. Blijkbaar zijn de omstandigheden nog steeds goed. Maar de laatste jaren wordt wel een achteruitgang o.a. als gevolg van het aanvoerwater door de Gekkengraaf, deze ligt hoger dan de Noordersloot, geconstateerd. Concreet betekend dit dat allerlei ontwikkelen rond Klavertje vier een verdere verslechtering kunnen betekenen als er dichtbij bebouwing komt en als het afwateringsstelsel wordt aangepast.

Ook hier is sprake van een eenvoudig te versterken waterloop met momenteel aanwezig zijnde bijzondere soorten. Zoals bij punt A geschetst kan hier door simpele – wellicht voor publiek toegankelijk gemaakte – groenstroken, verschralingen van de bodem en zandpartijen het leefgebied van de o.a. “levendbarende Zandhagedis⁹” worden ondersteund en aanwezige zeldzame planten, o.a. drijvend Waterweegbree, versterkt worden. Ipso facto is het daarbij logisch dat in de nabijheid van een spoorweg reeds beschermende publieke maatregelen zijn getroffen, afrastering, deze hoeven enkel ten bate van de natuurontwikkeling verruimd te worden.

Ook hier stelt vereniging Behoud de Parel voor om aan beide zijden van het spoor en de aanliggende Noordersloot een ruime groenstrook – o.a. divers struweel - aan te leggen, wederom ingevuld indachtig adviezen van biologen.

Ook op deze wijze worden de “sporten van de ladder” tussen het oost en west gedeelte van de EHS ingevuld, elkaar versterkend.

C *In het zuiden van het plangebied ontbreken van een structurele verbinding, ter hoogte van de camping Breebronne.*

De EHS ontbeert in deze voorliggende visie een duidelijk te benoemen structurele hiaat. Het betreft hier het ontbreken van “een sport” tussen het Grootte Molenbeekdal en Kraijelheide, ter hoogte van camping Breebronne. Wij verzoeken de GS dan ook hier met klem naar een adequate oplossing te zoeken.

De aanleg van Greenportlane.

D *Het zoekgebied ecologische verbinding bij Grubbenvorst*

Dit zoekgebied dient een hoge prioriteit bij GS te krijgen. Daarbij is op dit gebied Greenportlane geprojecteerd. Dit is een uiterst complex geheel, wat ons inziens om extra studie vraagt. Het betreft hier een ernstig hiaat tussen de gebieden Blerickse Heide/Zaarderheike en de Lovendaalsche bossen richting het Kaldenbroek. De EHS ontbeert al jaren een “doorstroming” in relatie tot deze gebieden. Ook dienen hierbij ecoducten over de A73 en de toekomstige Greenportlane gerealiseerd te worden.

De Brommèr

⁹ Ravon, <http://www.ravon.nl/Soorten/Reptielen/Levendbarenehagedis/tabid/141/Default.aspx> De levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara* (synoniem: *Lacerta vivipara*)) leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen en in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten.

Het gebied de Brommèr ligt nu geïsoleerd t.o.v. de Reulsberg. In de nabijheid van dit gebied is de zeer zeldzame Kamsalamander gesignaleerd. Daarbij komt dit gebied in de toekomst wellicht helemaal ingesloten te liggen in de kassencomplexen.

Wij verzoeken GS om de Brommèr aan te sluiten op de Reulsberg en de omliggende beekjes te versterken met groen zoals geschetst in A, hierdoor het leefgebied voor deze Rode-lijst-soort te versterken. Daarbij het gebied de Brommèr veel meer ruimte (bufferzone) te geven dan nu het geval is.

Verder verzoeken wij GS om de aanleg van groen – EHS en POG en onze aanbevelingen - tenminste op te laten lopen met de aanleg van steen en glas, immers groen blijkt keer op keer ‘de gebeten hond’ te zijn.

Contemnunt spinam, cum cecidere rosae

Wanneer de rozen zijn afgevallen, vit men op de doornen, Ovidius

Einde tekst uit POL-aanvullingen, punt 3.

6 *Natuur. Effecten van NOx, NH3, verdichting door (nieuwe) beplantingen, aantasting van leefmilieus, het verdwijnen van leefmilieus, etc. dienen aangaande de bestaande natuurwaarden beter beschreven te worden.*

In voorgaande punten hebben wij bepaalde aspecten van deze problematiek reeds benoemd. Als aanvulling daarop het volgende.

Blz 75 van de MER stelt: “**Beschermde soorten**, Autonome ontwikkelingen gaan ten koste van beschermde soorten”.

Het is in deze tijd waarin het achteruit hollen van de biodiversiteit een groot thema is, infaam dat men in de PlanMER overduidelijk te weinig oog heeft voor beschermde soorten.

In 5.5.2 Effecten van specifieke elementen blz. 119 van de MER, wordt er volledig over het aanwezig zijn van Rodelijst soorten heen gewalst.

Vereniging Behoud de Parel stelt dan ook nadrukkelijk dat:

“O.a. de kamsalamander is een beschermde inheemse diersoort die tevens voorkomt op Bijlage IV van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Op grond van artikel 10 Ffw is het verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort opzettelijk te verontrusten”.

Wij verzoeken de commissie MER hier nadrukkelijk naar te kijken.

De mogelijke komst van intensieve veehouderijen is onvoldoende toegelicht in de PlanMER. Zodoende is er ook geen zicht op mogelijke ammoniak emissies.

Evenzo is er geen overzicht van de te verwachten NOx emissie uit vervoersbewegingen.

Hierdoor is er geen duidelijkheid aangaande de totale N emissie.

Het Plan MER dient dit nadrukkelijk aan te geven en daarbij te kijken naar de effecten op de aanwezige natuur en mogelijke effecten op Natura2000 gebieden (Zie ook punt 1), en daarbij de hoge achtergrondconcentraties mee te nemen.

7 *Verkeer. De toename van verkeer is onvoldoende beschreven*

Uit PlanMER, blz. 127: *Verkeersintensiteiten*

De gebiedsontwikkeling zal leiden tot een sterke toename van de hoeveelheid verkeer van en naar het gebied. Daarbij gaat het voor een belangrijk deel om (zwaar) vrachtverkeer. Daarnaast is veel woon- werkverkeer noodzakelijk. De gebiedsontwikkeling leidt tot meer verkeer dan de ontwikkelingen die mogelijk zijn op basis van de vigerende ruimtelijke plannen. Ten behoeve van dit planMER zijn geen verkeersmodelberekeningen uitgevoerd. Dat is wel gedaan in het kader van de Tracénota/MER voor de Greenportlane.

Echter wij zijn van mening dat er wel degelijk in de PlanMER getoond moet worden aan hoeveel verkeersbewegingen men denkt. Het gaat immers niet alleen om de Greenportlane. Het hele gebied zal een ongekende verkeersdrukte gaan ervaren. Hierdoor dient men ook de geluidsbelasting, verkeersveiligheid, emissies NOX en fijnstof etc. aan te geven.

8 *Geluid. Geluidstoename is onvoldoende beschreven.*

In de PlanMER dient men in ieder geval aan te geven hoeveel woningen een substantiële geluidstoename kunnen verwachten, uitgaande van accumulatie van geluid afkomstig vanuit alle bronnen.

9 *Licht vanuit assimilatieverlichting kassen en industrie is onvoldoende beschreven.*

Er wordt aangaande de natuur te weinig rekening gehouden met de licht emissie vanuit kassen.

Blz. 137 PlanMER: *“Inrichting tot natuurgebied / POG*

Natuurgebieden zijn donkere gebieden en derhalve niet zozeer van belang als bron van lichthinder, maar als 'lichtgevoelige' functie. Lichthinder kan verstorend werken op natuurgebieden. Het verdient daarom aanbeveling om de verlichtingssterkte in natuurgebieden zo laag mogelijk te houden en in de nabijheid van natuurgebieden geen functies met een grote lichtuitstraling te situeren”.

De reeds aanwezige kassen en de te plannen kassen nabij het natuurgebied de Reulsberg en de gebieden bij de Kraijelheide / Groote Molenbeekdal zullen te maken krijgen met hoge lichtbelastingen gedurende de nacht. De zinsnede *‘in de nabijheid van natuurgebieden geen functies met een grote lichtuitstraling te situeren’* staat diametraal t.o.v. de genoemde plannen. Wij verzoeken de MER commissie hier afwijzend te staan t.o.v. de aanleg van kassen met assimilatieverlichting in de nabijheid van natuurgebieden..

Wij verzoeken GS harde eisen te stellen aangaande licht emissies.

10 *Lucht. De effecten aangaande de luchtkwaliteit zijn onvoldoende beschreven.*

In de PlanMER wordt uitgegaan van emissies NO₂ (NO_x) en PM₁₀. Vooruitlopend op nieuwe regelgeving had het PlanMER derhalve ook PM_{2,5} moeten noemen. Het niet noemen van PM_{2,5} wordt door vereniging Behoud de Parel dan ook beschouwd als zijnde een bagatelliseren van de slechte luchtkwaliteit!

Het lijkt inderdaad zo dat door het ingezette Nederlandse beleid de luchtkwaliteit lijkt te verbeteren. Evenwel bevindt het gebied Klavertje vier zich in nabijheid van België en Duitsland, landen die nog steeds hoge emissies kennen. Deze emissies bereiken dus ook het genoemde gebied.

Vereniging Behoud de Parel heeft al langer aangedrongen op een meetpunt fijnstof in Horst. Dit naar aanleiding van de mogelijke komst van het NGB. Het huidige meetpunt is de Vredepeel en is derhalve niet representatief voor het Klavertje vier gebied¹⁰.

Ondanks dat de PlanMER zich beperkt tot het genoemde gebied, lijkt het ons juist de MER-commissie kennis te laten nemen van een gedeelte van onze zienswijzen op het NSL. (Bijlage 1) Hieruit blijkt duidelijk dat het fijnstof in onze regio sterk zal toenemen. Zie dus ook genoemd punt 1:

“De milieueffecten aangaande het omliggende gebied, genoemd “studiegebied”, volgend Figuur 1.1 Plangebied Klavertje 4 en de belangrijkste toponiemen, blz 3 MER, zijn ons inziens onvoldoende ruim genomen”.

Het huidige gehalte aan fijnstof aangaande Klavertje 4 is, vanwege het ontbreken van een meetpunt, dus niet bekend.

Het is in onze ogen dan ook volslagen onbegrijpelijk, zelfs abject te noemen, dat men plannen maakt, terwijl men geen basismetingen heeft gedaan!

Zoals blijkt uit de PlanMER, blz 137, *“Als gevolg van de ontwikkeling van het gebied zullen de emissies van luchtverontreinigende stoffen in het gebied toenemen”.* En verderop:

“De gebiedsontwikkeling zal er toe leiden dat meer bedrijvigheid in het gebied wordt gevestigd, dat meer verkeer wordt gegenereerd en dat de emissie van stikstofdioxide, fijn stof en andere componenten zal toenemen. Bedrijvigheid van het type dat wordt voorzien in het Klavertje 4-gebied genereert meer verkeer dan glastuinbouw of intensieve veehouderij. Doordat de gebiedsontwikkeling uitgaat van meer bedrijvigheid en meer glastuinbouw dan het vigerende POL zal de emissie van stikstofdioxide en fijn stof toenemen. Dit geldt ook voor de emissie door intensieve veehouderijen”.

Vervolgens schrijft men een “hoopvolle zin”: *“Ten aanzien van emissie naar de luchtkwaliteit geldt een streng wettelijk regime. Dit heeft onder andere tot gevolg dat is gewaarborgd dat de luchtkwaliteit (immissieconcentraties) in het plangebied aan de normen zal voldoen”.*

Daar de krediet-crisis tal van ondernemingen – met name de transportsector – zal nopen tot uitstel van investeringen, lijkt het ons evident dat investeringen in de nieuwste en schoonste technieken achterwege zal blijven.

In die voege is het dus zeer wenselijk, zelfs stringent te noemen, dat er aangaande Klavertje vier een algehele milieuzone wordt ingesteld voor transportvoertuigen overeenkomstig voorbeelden zoals Amsterdam. Verder dienen er vergaande emissie reducties gesteld te worden aan alle “bronnen van mogelijke vervuiling”, daarbij alle IPPC / BREF wetgeving zeer strak te interpreteren, als het ware een doorkijk te maken naar 2020.

Ook is het zo dat fijnstof mede bestaat uit zogenaamde secundaire aerosolen, een chemische reactie in de lucht. NH₃ reageert met NO_x tot ammoniumnitraat. Juist de aanwezigheid van (nieuwe) intensieve veehouderij met omliggende snelwegen, A67 en A73 + de komst van Greenportlane, maakt dat de lucht echt niet schoner zal worden. Ook zal hierdoor een toename van PM_{2,5} ontstaan.

¹⁰ Meetregeling luchtkwaliteit 2005, o.a. paragraaf 4, plaatsing van meetpunten, artikel 6 en 7 a: *in gebieden binnen zones en agglomeraties waar de hoogste concentraties voorkomen waaraan de bevolking direct of indirect, gedurende een periode die ten opzichte van de middelingstijd van de betreffende grenswaarde significant is, aan die concentraties kan worden blootgesteld; etcetera*

Wij verzoeken de MER commissie dan ook met klem de problematiek van de luchtkwaliteit – **de totale accumulatie** - adequaat in kaart te brengen, en verder te kijken dan enkel het gebied Klavertje vier, en bij geringste twijfel een negatief advies uit te brengen. Daarbij verzoeken wij de MER commissie uitdrukkelijk ook PM2,5 hierin te betrekken.

Ons inziens dient de MER commissie daarbij ook te kijken naar de grensoverschrijdende effecten¹¹ van deze fijnstofproblematiek.

11 *Leemten in kennis. Het niet betrekken van volksgezondheids-aspecten in de Plan-MER is gezien vanuit de actuele maatschappelijke ontwikkelingen een ernstig hiaat te noemen.*

De MER commissie noemt op haar website¹² “De Commissie voor de m.e.r. zal in de toekomst meer aandacht gaan vragen voor de gevolgen van initiatieven voor de volksgezondheid”.

Vereniging Behoud de Parel heeft in het verleden – o.a. naar aanleiding van de mogelijke komst van het NGB – reeds meermalen op de negatieve effecten voor de volksgezondheid gewezen inzake intensieve veehouderij etc. Daarbij hebben een 50 tal artsen een petitie¹³ ondertekend aangaande deze problematiek. U kunt dit alles nalezen op de site www.behouddeparel.nl

Ook aangaande Klavertje vier zijn gezondheidsaspecten niet genoemd. Echter, er is sprake van een overduidelijke afname van leefgenot – overlast van geluid, stank, fijnstof, “ziektekiemen”, verkeersonveiligheid etc. - voor de bewoners “in het getroffen gebied”. Ipso facto dient er een duidelijke en heldere paragraaf aan de PlanMER te worden toegevoegd die, gerapporteerd vanuit de medische wereld en ondersteund door experts zoals bijvoorbeeld Professor Brunekreef, zeer duidelijk de “geestelijke en lichamelijke gezondheidsschade” in kaart brengt.

Daarbij is het RIVM ook ‘zoekende’ naar een ‘meetlat’ aangaande gezondheidsschade voor omwonenden inzake IPPC bedrijven¹⁴. Echter, deze is nog verre van volledig. Aangaande intensieve veehouderij heeft het RIVM daarbij heel andere geluiden laten horen, zie bijvoorbeeld hun persbericht. In dit persbericht d.d. 12 februari 2008¹⁵ gaat het RIVM dieper in op bovengenoemde problematiek. Uit “Kansen en bedreigingen van megastallen”,

Megastallen bieden kansen voor milieu, dierenwelzijn, diergezondheid, en landschap, maar bedreigingen voor de volksgezondheid etctera. Citaat:

“Volksgezondheid

De ontwikkeling naar megaveehouderijen kan ertoe leiden dat infectieziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn (zoönosen), meer gaan voorkomen. Deze bedreiging is te verminderen wanneer aan de schaalvergroting extra voorwaarden worden gesteld. Hierbij moet men denken aan voldoende afstand tussen bedrijven, geen combinatie van varkens en kippen op één locatie en een minimaal gebruik van antibiotica.

Het stalontwerp en de bedrijfsvoering moeten gericht zijn op een zo klein mogelijk risico op introductie en verspreiding van (voor antibioticum ongevoelige) micro-organismen. Gesloten bedrijven, die zoveel mogelijk van start tot slacht op één locatie werken, kunnen verspreiding van infectieziekten voorkomen”.

¹¹ § 7.8 Activiteiten met mogelijke grensoverschrijdende milieugevolgen, wet milieubeheer

¹² <http://www.commissiemer.nl/#7>

¹³ Desgewenst sturen wij de commissie MER deze petitie toe.

¹⁴ <http://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609021077.pdf>

¹⁵ <http://www.rivm.nl/persberichten/2008/megastallen.jsp>

Daarbij wijzen wij de commissie MER op de brief inzake claims aangaande volksgezondheid veroorzaakt door intensieve veehouderijen, o.a. verstuurd aan het ministerie van Volksgezondheid, c.q. de huidige Minister Klink¹⁶.

De MER procedure dient onder meer om relevante kennis beschikbaar te krijgen die nog onvoldoende is ontsloten. Hierbij denken wij met name aan kennis die wel beschikbaar is, maar nog onvoldoende een vertaling heeft gekregen naar het vergunningverleningsbeleid. De MER procedure is o.i. bij uitstek de gelegenheid om die inzichten toch in de besluitvorming te kunnen betrekken.

Wij verzoeken de MER commissie dan ook met klem de problematiek van de volksgezondheidsaspecten – **de totale accumulatie** - adequaat in kaart te brengen, en verder te kijken dan enkel het gebied Klavertje vier, en bij geringste twijfel een negatief advies uit te brengen.

Wij danken de MER commissie hartelijk voor hun aandacht.

Hoogachtend,

André Vollenberg
Voorzitter Vereniging Behoud de Parel

Le progrès n'est pas continu: il y a parfois des régressions, des retours à la barbarie. Voltaire

Bijlage 1, tekstfragment uit zienswijze NSL, door vereniging Behoud de Parel¹⁷

Ad 5. Regio Venlo beschouwen als een aparte agglomeratie

Regio Venlo wordt momenteel geconfronteerd met een groot aantal plannen, die niet (allemaal) opgenomen zijn. Het betreft de volgende plannen/projecten:

¹⁶ <http://www.behouddeparel.nl/cmsdata/files/2008-12-13%20GEZAMENLIJKE%20BRIEF%20ivm%20gezondheidsaspecten.pdf>

¹⁷ De gehele tekst is te lezen op: <http://www.behouddeparel.nl/cmsdata/files/reactie%20BdP%20inzake%20inspraakwijzer%20luchtkwaliteit%20II.pdf>

- Uitbreiding van de veilingen ZON en Flora Holland en het aanliggende handelsterrein. Veiling ZON maakt – met name waar het gaat om het handelsterrein - de laatste jaren een forse groei door en breidt nog verder uit naar het noorden, richting het dorp Grubbenvorst. Steeds meer afnemers en toeleveranciers zien dit complex als een uitmuntende locatie. De loodsen, waarin de handelsactiviteiten plaatsvinden, produceren belasting voor de luchtkwaliteit. Op deze locatie gaat men in de toekomst naast groenten, fruit en bloemen ook vlees en andere consumptiegoederen verhandelen. En daardoor stijgen de vervoersbewegingen¹⁸, zowel op het terrein zelf als via de toegangsweg. Momenteel bestaan er plannen om de toegangsweg tot dit terrein te verleggen (noordelijker - afslag vanaf de A73 - zie bijlage 4) en Greenportlane (zie hierna) aan te leggen, waardoor een forsere belasting fijnstof en NO2 optreedt voor het nabijgelegen dorp Grubbenvorst. Nu is de afstand 1.5 kilometer, dit wordt dan 1 kilometer. Het aan de rand gelegen verzorgingstehuis en het kinderdagverblijf krijgen hierdoor te maken met een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- Greenportlane (verbindingsweg – een snelweg - tussen de A73 en A67), die aangelegd wordt ter ontsluiting van het aanliggende gebied Greenport. Als eerder gesteld neemt de overheid bedrijventerreinen niet mee bij het vaststellen van de mate waarin de luchtkwaliteit nadelig beïnvloed wordt. Ondertussen wordt het aantal in de toekomst te verwachten (vracht) wagens op deze weg wel geteld, om vast te stellen, welke capaciteit nodig is.
- Klavertje Vier. Klavertje Vier is feitelijk een regio overlappend bedrijventerrein, waarbij de gevolgen voor de luchtkwaliteit navenant zullen zijn. In ieder geval dient de provincie en/of het rijk hier – integraal - nadrukkelijk naar te kijken. De toename van interne en externe vervoersbewegingen zal enorm zijn. Nu al wordt gesteld dat de A67 met een rijbaan verbreed moet worden, omdat deze de stroom goederenvervoer dan niet meer zou kunnen verwerken. De plannen kunnen in detail nagelezen worden in de startnotitie MER: <http://www.limburg.nl/upload/pdf/StartnotitieMerGreenportlane221107.pdf> en <http://www.behouddeparel.nl/cmsdata/files/Klavertje%20-%20-%20Ruimtelijk%20ontwerp%20-%20whole%20Package.pdf> (recentere invulling).
- Het LOG – Witveld in de gemeente Horst aan de Maas (waarbinnen een kippenbedrijf is gepland met 1.200.000 (!) kippen en een varkensbedrijf met 35.000 varkens, een slachterij en een mestvergistingsinstallatie - deze bedrijven vormen samen het Nieuw Gemengd Bedrijf). De door de gemeente Horst aan de Maas opgestelde inrichtingseisen met betrekking tot het LOG Witveld gaan uit van de vestigingsmogelijkheid van 6 bedrijven met bouwblokken die de komst van niet één maar zes met het NGB vergelijkbare bedrijven mogelijk maakt.

Met name inwoners van Grubbenvorst maken hier ernstig bezwaar tegen. Professor Dr. Peter Groot Koerkamp (hoogleraar Universiteit Wageningen) heeft in zijn bezwaren met de betrekking tot de productie van fijnstof als gevolg van de komst van het Nieuw Gemengd Bedrijf aangegeven dat de luchtwassers die momenteel beschikbaar zijn, niet voldoende in staat zijn de uitstoot in voldoende mate te voorkomen¹⁹.

¹⁸ Het aantal vervoersbewegingen is momenteel zo'n 1500 (vracht)wagens per dag. In de toekomst zal dit – gezien de plannen – aanmerkelijk toenemen.

¹⁹ De heer Groot Koerkamp gaat er van uit dat met de huidige technologie een reductie van fijnstof van 60 % is te realiseren, wat overigens voor pluimvee nog onzeker is (uit hoorzitting: "Reductie stofemissie pluimvee nog nauwelijks ervaring"). Met een productie van 83.000 kilo fijnstof komt men na reductie op een uitstoot van ongeveer 33.000 kilo fijnstof per jaar. Deze berekening betreft enkel het kippenbedrijf!

Daarbij blijkt uit een berekening van vereniging Behoud de Parel inzake het aantal vrachtbewegingen met betrekking tot het NGB, dat deze boven de 12.000 per jaar ligt. Dit werd door de initiatiefnemers van het NGB niet tegengesproken. Bewoners van Grubbenvorst vrezen de te verwachten overlast en gezondheidsschade.

Uit onderzoek van Blonk Milieu Advies, gemaakt in opdracht van de gemeente Horst aan de Maas, blijkt dat het NGB een emissie van ammoniak zal kennen van 60 ton. Het gebied Witveld, waar dit NGB gepland is, heeft nu al een ammoniak-‘productie’ van rond de 40 ton (zie bijlage 5, gegevens gemeente Horst). Ammoniak draagt bij aan PM2,5, hetgeen onvoldoende belicht is in de Inspraakwijzer NSL.

Daarnaast is er sprake van (berekende) fijnstofemissie van rond de 6000 kilogram (zie bijlage 6). In principe worden 6 bouwblokken van 6 hectare toegestaan binnen het LOG Witveld. Elk bouwblok kan een bedrijf als het NGB omvatten. Qua uitstoot betekent dit bij het volledig benutten van de mogelijkheden van het LOG-Witveld dus $6 \times 33.000 \text{ kg} = 198.000$ kilo fijnstof. Het moge aan de hand van dit voorbeeld duidelijk zijn dat het niet meenemen van intensieve veehouderijen een zeer grote lacune oplevert, in het nadeel van de bevolking in de regio. Wij achten uw stellingname in deze als verwijtbaar, te meer omdat u op de hoogte bent van de situatie. Er zijn immers Kamervragen gesteld over dit project (zie bijlage 7: brief Directie Regionale Zaken, kenmerk DRZZ 2008/2710 van 14 augustus 2008²⁰).

Door de sector zelf is er overigens ook op gewezen dat men de doelstellingen inzake de reductie van fijnstof en ammoniak niet zal halen (zie bijlage 8).

Door de heer Smeets (Alterra) – deskundige op dit gebied - is herhaalde malen gesteld dat Grubbenvorst met de huidige plannen feitelijk op een groot industrieterrein komt te liggen, wat zijn inziens een zeer ongewenste situatie zou zijn. Om die reden stelt hij voor om het hele gebied ten noorden van Venlo in te richten als super “agropark” en het dorp Grubbenvorst in zijn geheel te verplaatsen. Op zich de omgekeerde wereld, maar het maakt wel duidelijk hoe nijpend de problematiek is.

- Ook de gemeente Sevenum, toekomstige fusiegemeente Horst aan de Maas, heeft LOG’s aangewezen. De Groengroep Sevenum maakt zich ernstige zorgen over de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij in hun dorp²¹.
- De geplande zandwinning en daarmee de komst van een haven en een zandverwerkingsinstallatie aan de Maas te Grubbenvorst.

De Milieueffectrapportage (MER) voor dit project is nog niet vastgesteld, zodat de totale productie van fijnstof met de verwerkingsinstallatie als bron nog niet aan te geven is. Wel is duidelijk dat de toename van het aantal vrachtbewegingen en de daarbij vrijkomende fijnstof op zich al enorm zal zijn. De rijksoverheid is van deze ontwikkeling op de hoogte (zie de brief van het ministerie van Verkeer en Waterstaat van oktober 2008, RWS/SDG/NW2008/1147/69676, bijlage 9).

- De huidige zandwinning (en de daarmee samenhangende zandverwerkingsinstallatie) in gemeente Arcen.

²⁰ In de brief wordt op de vraag of men de inwoners van Grubbenvorst kan garanderen dat hun gezondheid niet lijdt onder de komst van dit kippenbedrijf, geantwoord: *bij een pluimveehouderij is er sprake van emissies, onder andere van fijnstof. In de milieuvergunning kunnen regels worden gesteld met als doel om negatieve effecten die door deze emissies worden veroorzaakt, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken. Niet elk effect kan worden uitgesloten, zodat de gevraagde garantie niet kan worden gegeven. Dat neemt natuurlijk niet weg dat ook in deze situatie de geldende regelgeving, die mede strekt ter bescherming van omwonenden, onverkort van toepassing is en dat daarop toezicht wordt gehouden.*

²¹ <http://www.groengroepsevenum.nl/>

- De groei van Airport Weeze, net over de grens, die momenteel te maken heeft met een zeer sterke groei. Andere luchthavens worden overigens wel meegenomen. Sinds de invoering van de vliegtax groeit deze luchthaven opmerkelijk. Naast het Roergebied in Duitsland, de havens van Antwerpen en Rotterdam, waar wij in Limburg qua luchtkwaliteit mee te stellen hebben, menen wij dat vliegveld Weeze meegenomen dient te worden in de Inspraakwijzer NSL. Fijnstof kent immers geen grenzen (zie bijlage 10 en 11 uit de Limburger, artikelen inzake vliegveld Weeze).
- Aanvragen voor intensieve veehouderijen (in Horst aan de Maas o.a. Willems Beheer te America en Ashorst in Veld-Oostenrijk – beiden buiten een landbouwontwikkelingsgebied!). Op het moment dat het voornemen om de dierrechten rond 2013 vrij te geven, uitgevoerd wordt, zal Noord Limburg nog ernstiger geconfronteerd worden met vrijkomend fijnstof uit de intensieve veeteelt. Het is noodzakelijk deze ontwikkeling in kaart te brengen en daar op te anticiperen qua luchtkwaliteit. Het is onjuist om te stellen dat het vrijgeven van dierrechten enkel betrekking heeft op ammoniak (draagt immers bij aan PM_{2,5}), zoals mevrouw Verburg stelt in Kamerstuk 31478. Het vrijgeven van dierrechten zal ook in grote mate bijdragen aan de productie van fijnstof! Vandaar onze stelling dat de intensieve veehouderij meegenomen moet worden.
- Het spoorwegemplacement te Venlo is al jaren een bron van discussie en ergernis. Deze zal met de komst van Greenport Venlo weer opwaaien. Men wil dit emplacement al jaren richting Tradeport verplaatsen. Terecht, want het is uitermate vreemd dat dit emplacement nog in het centrum van Venlo ligt. Wel dient met het oog op verdere ontwikkelingen in de transportsector terdege naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit gekeken te worden, in verband met de mogelijke verplaatsing van dit emplacement.

Wel genoemd zijn:

- Tradeport Noord en Park Zaarderheiken
Met betrekking tot Tradeport Noord kan een inschatting gemaakt worden van de negatieve beïnvloeding van de luchtkwaliteit. Wat betreft de Floriade – in 2012 – valt op te merken dat het terrein waarop deze wereldtentoonstelling gehuisvest is, na afloop omgezet wordt in een bedrijvenpark. Tijdens de Floriade wordt de regio een jaar lang geconfronteerd met een enorme negatieve beïnvloeding als gevolg van de stroom toeristen die men verwacht (in het – vanuit de bedrijfsvoering gezien - meest pessimistische scenario wordt rekening gehouden met 2 miljoen bezoekers, maar men hoopt op meer). Ook de gebouwen die er komen, (met name kantoren) dragen bij aan de negatieve ontwikkeling van de luchtkwaliteit nadat de Floriade geweest is.
- Kassencomplexen.
Bij Californië en Siberië wordt gebruik van warmtekrachtcentrales als uitgangspunt genomen. Maar vooralsnog lijken de bedrijven aangewezen te zijn op traditionele energiebronnen (met name gas).
Het verwarmen van de kassen, maar ook van de warmtekrachtcentrales (als ze ingezet kunnen worden) hebben een negatief effect op de luchtkwaliteit. Het zou beter zijn om bij eventuele uitbreiding van de glastuinbouw bedrijven te outillieren met aardwarmte-systemen, die veel milieuvriendelijker zijn.
- Aanleg A 74, een snelweg dwars door een woonwijk! Zie punt 4
- Het probleem met de intensieve veehouderij in Meerlo/Wanssum (zie bijlage Limburg Doc. 15; blz. 26, Tabel 5.5 Inspraakwijzer NSL Totaal overzicht aantal overschrijdingen per gemeente). Men kan van deze bedrijven verwachten dat ze in de toekomst uitbreiden.

Eigenlijk zouden voor alle projecten rondom Venlo een totale integrale plan-MER opgesteld moeten worden. Daar heeft de vereniging Behoud de Parel zowel bij de gemeente Horst aan de Maas als de provincie Limburg herhaalde malen op aangedrongen. En aangaande al deze projecten – die tezamen de luchtkwaliteit sterk verslechteren – is door een 50-tal (huis) artsen uit de regio Noord-Limburg een petitie voorgelegd aan de gemeente Horst aan de Maas. Zij maken zich zeer ernstig zorgen over de gezondheidsrisico's van alle genoemde projecten tezamen (bijlage 12).

Einde tekstfragment.